

**Sayın Milletvekilim,
Sayın Rektörüm, Rektör Yardımcılarım,
Sayın Dekanlar,
Değerli öğretim üyesi Arkadaşlarım,
Enstitülerimizin Sevgili Yeni Mezunları,
Değerli Konuklar,
Basınıımızın Güzide Temsilcileri,**

**Fen, Sağlık ve Sosyal Bilimler Enstitülerimizin
34. Mezuniyet Yılı Törenine
Hoş Geldiniz.**

Enstitülerimiz Adına Hepinizi Saygıyla Selamlıyorum.

Değerli Konuklar,

Bu eğitim-öğretim yılında;

Fen Bilimleri Enstitümüzden **153 Yüksek Lisans, 97 Doktora** olmak üzere toplam **250** öğrencimiz,

Sağlık Bilimleri Enstitümüzden **28 Yüksek Lisans, 19 Doktora** olmak üzere toplam **47** öğrencimiz,

Sosyal Bilimler Enstitümüzden **183 Yüksek Lisans, 35 Doktora** olmak üzere toplam **218** Öğrencimiz

Lisansüstü eğitimlerini başarıyla tamamlayarak Yüksek Lisans ve Doktora diplomalarını almaya hak kazanmışlardır.

Bu mezun sayıları ile, kurulduğu **1982 yılından bugüne,**

Fen Bilimleri Enstitümüz toplam **7.342 Yüksek Lisans, 1.736 Doktora,**

Sağlık Bilimleri Enstitümüz toplam **462 Yüksek Lisans, 310 Doktora,**

Sosyal Bilimleri Enstitümüz toplam **4.678 Yüksek Lisans, 459 Doktora mezunu**

kamu ve özel sektör hizmetine kazandırmıştır.

Değerli Konuklar,

Yirminci yüzyılın son çeyreğinden itibaren gelişmiş ülkelerde bilgi toplumuna geçiş süreci başlamış ve bilgi ekonomisi adı verilen yeni bir küresel ekonomik yapı oluşmuştur. Bu yeni yapıda bireylerin ekonomik gücü, bilgi ve öğrenim düzeyleri ile; ülkelerin rekabet gücü ise beşeri ve sosyal sermayeleri ile ölçülür hale gelmiştir. Bu süreç, bilginin üretilmesi ve paylaşılmasından birinci derecede sorumlu olan üniversitelerden beklentileri artırmış ve hemen tüm ülkelerde yükseköğretim, toplumların ilgi odağı haline gelmiş ve bu artan beklentileri karşılayacak şekilde, yükseköğretimin yeniden yapılandırılması gündeme getirilmiştir.

Küreselleşme, piyasa ekonomilerine geçiş ve özellikle hizmetlerin serbest dolaşımı yönündeki hızlı gelişmeler nedeniyle yükseköğretim, Birleşmiş Milletler, UNESCO, OECD, AB Komisyonu, Dünya Bankası ve hatta Dünya Ticaret Örgütü gibi uluslararası kuruluşların da öncelikli gündem maddelerinden biri haline gelmiştir.

Mevcut bilgileri derleyip değerlendirerek yenilerini üretmek ve sahip olduğu değerleri ulusal ve evrensel boyutta topluma yaymakla görevli olan üniversitelerde Lisans eğitimleri **Yüksek Lisans** ve **Doktora** derecesindeki lisansüstü eğitimle taçlandırılır. Lisansüstü eğitim, bilimsel araştırma ve teknolojik gelişmenin esasını oluşturmaktadır. Ülkemizde lisansüstü eğitimi çok eskiye dayanmamaktadır.

Bugünkü modern üniversite anlamında üniversite tarihi de çok eski değildir. 1933 yılında **Darülfünun**'un kapatılmasıyla Cumhuriyetin ilk üniversitesi olan İstanbul Üniversitesi kurulmuştur. 1944 yılında Yüksek Mühendis Mektebi İstanbul Teknik Üniversitesine dönüştürülmüş, 1946 yılında da Ankara Üniversitesi kurulmuştur. 1955 yılında Ege ve Karadeniz Teknik, 1956 yılında ODTÜ, 1957 yılında Atatürk, 1967 yılında Hacettepe, 1971 yılında Boğaziçi Üniversitesi'nin ardından Dicle ve Anadolu Üniversiteleri ile birlikte 30 Kasım günlü Resmi Gazete tarihi ile Kanun numarası itibariyle 11., kuruluş tarihi itibariyle 10. sıradaki Üniversiteler arasında 1973 yılında, Üniversitemiz **Çukurova Üniversitesi** kurulmuştur.

İlk üniversitelerin kurulduğu yıllarda üniversitelerimizde doktora yapılıp yapılmayacağı tartışılmıştır. Bu tartışmalar arasında ilk "**Doktora Talimatnamesi**" 9 Ekim 1934'te çıkarılmış ve **ilk doktora** 1937 yılında, 1933 yılında kurulmuş olan ve daha sonra Ankara Üniversitesine katılan Ankara Yüksek Ziraat Enstitüsü'nde yapılmıştır. Daha sonraki yıllarda İstanbul Üniversitesi'nde 1939 yılında, İTÜ'de 1952 yılında ilk doktora çalışmaları yapılmıştır.

Bugün 193 üniversitenin 164'ünde (ki son günlerde açılan yeni üniversitelerle bu sayı 200'e yaklaştı) Fen, Sağlık, Sosyal Bilimler ve diğer bilim alanlarıyla ilgili çeşitli Enstitülerde Yüksek Lisans ve doktora programları mevcuttur ve bu programlarda Yükseköğretim Kurulu 2014-2015 eğitim-öğretim yılı verilerine göre 342.101 Yüksek Lisans, 78.223 Doktora öğrencisi lisansüstü eğitim yapmaktadır. Aynı dönemde Yükseköğretimdeki toplam öğrenci sayısı 6.062.886, Lisans Programları öğrenci sayısı 3.628.800, Lisans Programları yıllık mezun sayısı (2013-2014) 399.049'dur. Lisansüstü öğrencilerimizin yılda mezun sayısı Yüksek Lisans için 41.842, Doktora için ise yaklaşık 5 bindir. Yıllık doktoralı mezun sayısı ABD'de 61 bin, Rusya'da 27 bin, Almanya'da 25 bindir.

Türkiye 2023 vizyon planına göre Türkiye Araştırmacı sayısı hedefi 300 bin ve ülkemizdeki doktoralı kişi sayısı, üniversite öğretim üyeleri dahil 130 bindir. Ortalama bu mezun sayısı ile 2023 yılında ancak 180 bin doktoralı Araştırmacı sayısına ulaşmamız mümkün olabilecektir. Oysa 5 milyon nüfuslu Finlandiya'da Araştırmacı sayısı 55 bin, 49 milyon nüfuslu Güney Kore'de 300 bin, 83 milyon nüfuslu Almanya'da 438 bindir.

On bin çalışan kişi sayısı başına düşen Araştırmacı sayısı ülkelerin gelişmişliği açısından diğer önemli parametrelerden birisidir ve bu sayı Finlandiya'da 162, Güney Kore'de 100, Avrupa ülkelerinin çoğunluğunda 60-80; OECD ülkelerinde ortalama 70 iken Türkiye'de 33'tür.

Lisansüstü eğitime dayalı tüm bu sayılar, ülkemizde lisans programları açısından bir doyum noktasına gelindiğini, bundan sonrası için bir taraftan lisans programlarına yönelik nitelik parametreleri üzerinde çaba sarf edilirken, bir taraftan da daha fazla sayıda lisans mezunlarımızın lisansüstü eğitime kazandırılması için çaba sarf edilmesi ve ulusal ve uluslararası rekabet alanlarında yüksek özgüvene sahip yeterli bilgi donanımlı, dil yeterliliği olan, sorun çözmesini bilen nitelikli kişiler olarak kamu ve özel sektör gereksinimini karşılayacak sayıda lisansüstü mezun verilmesi gerektiğini göstermektedir.

Yıllar itibariyle Yüksek Lisans mezun sayısında yıllık yaklaşık % 15'lik bir başvuru ve mezun sayısı artışı görülürken doktora başvuru sayısı ve mezun sayısında son 5 yılda belirgin bir artış görülmemiştir. Yüksek lisansla ilgili artış da önemli oranda tezsiz yüksek lisans programlarından kaynaklanmaktadır.

Verilen sayılarla ilgili gerçekler Üniversitelerimizin; ülkenin Araştırmacı sayısı ve ekonomik gelişmesi açısından çift yönlü önem taşıyan lisansüstü programlara ilişkin sorunların tespiti ve çözümüyle ilgili daha fazla gayret sarf etmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Yıllık 400 bin dolayında olan lisans mezununun yarısının yüksek lisansa kazandırılması, Yüksek Lisans mezunlarının da yarısının doktora kazandırılması gelecek 8-10 yılda yıllık doktoralı mezun sayısını ancak 15 bin bandına ulaştıracaktır ki, bu sayı bile doktoralı Araştırmacı sayımızın ancak 2030 yılında 300 bine yaklaşmasını sağlayabilecektir, zira yıllık lisansüstü mezun/kayıt sayısı oranı % 33'tür.

Yükseköğretimdeki Lisansüstü öğrenci sayısının toplam öğrenci sayısına ve lisans öğrenci sayısına oranı ülkelerin eğitim düzeyi açısından önemli bir göstergedir. Lisansüstü öğrenci sayısının lisans öğrenci sayısına oranı itibariyle Türkiye üniversiteler ortalaması yaklaşık % 12 iken, İstanbul Teknik Üniversitesi % 61'le birinci sırada yer almakta, bunu % 45'le Gazi Üniversitesi, % 44'le Ankara Üniversitesi, % 42 ile Marmara Üniversitesi, % 41'le ODTÜ izlemekte; sonra % 39'la % 22 arasında sırasıyla Boğaziçi, Yıldız Teknik, Kahramanmaraş Sütçü İmam, Selçuk, Hacettepe, Sakarya, Necmettin Erbakan, Gaziantep, Dokuz Eylül ve Mersin üniversiteleri izlemekte, **Üniversitemiz** ise % 21 ile 16. sırada yer almaktadır. Yıllar itibariyle göreceli oran artışına rağmen (ki bu oran 3 yıl öncesinde % 17 idi) sıralama bakımından Üniversite olarak ilk 10 içinde yer alamayışımızın nedenlerinin irdelenmesinde ve teşvik edici önlemlerin alınmasında, yarışta geride kalmamak adına önemli yarar görmekteyiz.

Ülkemizin en ciddi değerlendirme kuruluşlarından **URAP** tarafından "yayın sayısı, toplam bilimsel doküman sayısı, uluslararası bilimsel atıf sayısı, toplam yayın endeksi

ortalaması, toplam atıf yayın etkisi ve üniversitelerin uluslararası işbirliği sayısı” gibi kriterler bakımından yapılan sıralamada Türkiye’deki 193 üniversite arasından 9. sırada yer bulan üniversitemizi tüm pozitif değerlendirmeler bakımından bu sıralama içerisinde tutmak öncelikli hedeflerimizden olmalıdır.

Tüm zorluklara ve yetersiz koşullara rağmen Sayın **Rektörümüz** Prof.Dr. Mustafa KİBAR’ın gerek lisansüstü öğrencilerimizin tez projelerinin desteklenmesinde, gerekse öğretim üyelerimizin lisansüstü tez çalışmalarıyla ilgili araştırma koşullarının iyileştirilmesinde ve ulusal-uluslararası etkinliklere katılımında göreve geldiği günden beri Enstitüler olarak azami gayret ve desteklerini gördük. Kendilerine, öğrencilerimiz ve tüm öğretim üyelerimiz adına şükranlarımızı sunarım. Lisansüstü eğitimde daha nitelikli mezunların verilmesi, gelişmiş ülkelerde ekonominin lokomotifini olan **Yüksek Teknoloji** bilgi ve tecrübelerinin öğrencilerimize kazandırılması bakımından özellikle Doktora tez proje desteklerinin üniversitemiz olanakları ölçüsünde artırılması bu yöndeki çabaları önemli oranda teşvik edecektir.

Sevgili Mezunlarımız,

Lisansın üzerine lisansüstü eğitimi de almış gençlerimiz olarak sizleri; bilim ve teknolojiyi kullanan, ulusal ve uluslararası rekabet ortamında bizleri en iyi şekilde temsil edebilecek, demokrasiye ve insan haklarına saygılı, araştıran, sorgulayan, etik ve ulusal değerlere bağlı çağdaş bireyler olarak yetiştirmenin gururunu taşıyoruz. Bilginize güvenin, görgünüze güvenin, her şeyden önce kendinize güvenin. Çünkü sizler en usta ellerde, çağdaş yöntemlerle, çağdaş bilgilerle ve çağdaş teknolojilerle donatıldınız.

Mezunlarımızın Sevgili Anne-Babaları, Velileri, Yakınları,

Büyük emek ve zorluklarla yetiştirdiğiniz ve aldıkları eğitimde uzmanlaşmaları için Üniversitemizi ve Enstitülerimizi tercih etmiş olan sevgili mezunlarımıza her şartta destek oldunuz. Bizler de onları, sizlere ve topluma yararlı birer insan olarak yetiştirmek için elimizden gelenin en iyisini yapmaya çalıştık. Bugün onlarla ne kadar gurur duysanız azdır. Bugün burada fedakârlıklarınızın karşılığı en güzel hediye alıyorsunuz.

Değerli Öğretim üyesi Arkadaşlarım,

Sevgili mezunlarımızla ilgili gurur tablosunda en büyük mimarlar sizlersiniz. Mezun olan öğrencilerimize çağdaş ve evrensel ilkeleri benimseterek, yüksek bilgi donanımı ile mezun olmalarında göstermiş olduğunuz çabalarınız hiçbir zaman unutulmayacak. Onları, başarı ve mutluluk dolu bir yaşama hazırladınız. Sizlere, öğrencilerimiz, Velilerimiz ve Enstitülerimiz adına şükranlarımı sunuyorum.

Sevgili Genç Mezunlarımız,

Sizlere **“güle güle”** demeden önce, hayatta başarılı olmanın ve başarılı kalmanın sırlarına yönelik, mezunlarımıza hep söylediğim sözlerden bazılarını söylemek istiyorum:

1. Enerji seviyenizi hep yüksek tutun. Unutmayın, başarılı olmanın birinci sırrı enerji seviyesini yüksek tutmaktır.
2. Çok çalışın, kronometre tutmayın. Kendinize en iyi yatırım yapmanın yolu çok çalışmaktır.
3. İşinizi iyi yapmakla yetinmeyin. Hep, işini en iyi yapan siz olmaya çalışın.
4. İlkeleriniz, inançlarınız olsun, önyargılarınız değil. Unutmayın, inançlarınızı savunurken sinirlenmezsiniz, önyargılarınızı savunurken kızarsınız.
5. Hayatınız boyunca adalet, vicdan, hak ve hukuk ilkelerinden ayrılmayınız. Meslek hayatınızda kişisel hesaplaşmalarınız adına çalışanlarınız sizlere saygıda kusur etse de biat değil, **liyakat** kültürüne önem vermeyi ön planda tutunuz. Zira liyakat, sağlıklı toplumsal gelişmenin vazgeçilmez unsurudur.

Sevgili Mezunlarımız,

Ülkemizin çağdaş ve mutlu yarınlarını şekillendirecek olan sizleri sevgiyle uğurluyoruz.

Mutluluk, sağlık ve başarı dileklerimiz sizler için.

Yolunuz açık olsun.

Saygılarımla...

Prof.Dr. Mustafa GÖK
Fen Bilimleri Enstitü Müdürü
10 Haziran 2016